Eteläisen alueen vanhus- ja vammaisneuvostojen tapaamiseen

9.9.2026 klo 12-15 Vanha Pappila, Savonkatu 19, Leppävirta

Yhteinen osuus: aiheena palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Ikääntyneiden palvelut (LIITE 1):

Jonna Maapuro, alue-esihenkilö kotiin annettavat palvelut

Tanja Viitanen, alue-esihenkilö, kotiin annettavat palvelut

Keskustelu:

Onko rajaa kotiin annettavien palveluiden määrässä ennen asumispalveluun siirtymistä? Ei ole käyntimäärärajaa, vaan kokonaisuus ratkaisee. Palveluarpeen arvioinnissa arvioidaan tilanne.

Kotiin annettavat palvelut pitäisi toimia tasapuolisesti, miten maaseudulla toimii? Miten käynnit toteutuvat? Asiakkaita on joka puolella aluetta, ns. pitkän matkan reitit hoitajilla, resursointi sen mukaan, työautoja käytetään. Teknologiaa hyödynnetään, kenelle se on sopiva.

Hva:lla on linjaus, että päätökset on tehtävä kolmen kk:n sisällä. Miksi ei voi tehdä mahdollisimman nopeasti ja mikä on sanktio jos ei toteudu? 3kk määräaika on lakisääteinen, mutta päätökset pyritään tekemään aikaisemmin. Yksilöllinen tilanne tarkastellaan. Jos on kiireellinen tilanne, niin nopeutetaan käsittelyä.

Kun talous määrittelee palveluja, miten on järkevää toteuttaa palvelut pitkien matkojen päähän? Asiakkaan toive on ensisijainen. Jos haluaa ja pystyy asumaan kotona, niin palvelu järjestetään sinne.

Ympärivuorokautista asumista vähennetään, mutta uusia palvelukeskuksia investoidaan. Käytetäänkö lakkautettujen yksiköiden säästöjä investointeihin? Lautakuntapäätökset tehdään viranhaltijavalmisteluna. Investointirahoituksen kautta toteutetaan uudisrakentaminen.

Miten kattavuusprosentit saadaan toteutumaan, kun irtisanotaan työntekijöitä? Tavoitteena siirtyä kevyempiin palveluihin, kuten kotihoito ja yhteisöllinen asuminen. Yt:n vähennykset eivät kohdistu kotiin annettaviin palveluihin.

Ympärivuorokautisen asuminen toteutumisen 3kk:n raja on yksi tärkeä mittari, jolla seurataan toteutumista. Jonossa ollut hva:n alussa 300 asiakasta, nyt jonot lyhentyneet. Mitään yksikköä ei lakkauteta ennen kuin korvaava palvelu on olemassa. Investointisuunnitelma määrittää uudisrakentamisen, perustuu esim. väestöennusteisiin. Järjestämislaki pakottaa tekemään muutoksia, rahaa ei tule lisää. Monituottajamallilla tuotetaan jatkossa palveluja, esim. yritykset mukana. Perhehoidon lisääminen on lähtenyt hyvin käyntiin.

Vammaispalvelut (LIITE 2):

Kati Kurkipuro, johtava sosiaalityöntekijä

Hanne Malinen, asiantuntija sosiaalityöntekijä

Keskustelu:

Saavutettavuus, esim. induktiosilmukka, on tärkeä asia. Miten asumispalveluissa hoidettu? Esteettömyys on yhteinen asia, siihen osallistuu moni taho. Asumispalveluiden tilanne ei tiedossa.

Hakemukset ei saavutettavia näkövammaiselle. Palaute viedään eteenpäin. Lomakkeet pitkiä kattavien tietojen saamiseksi.

Päätöksissä lähelle 3kk:n määräaikoihin mennään usein, koska tarvittavia tietoja joudutaan usein hankkimaan eri tahoilta ja odottamaan. Lupa- ja valvontavirasto puuttuu aikarajojen ylityksiin, esim. uhkasakko sanktiona.

Esteettömyys on muutakin kuin fyysiset asiat. Hyvä, että hva on kehittämässä uusia verkkosivuja toimimattomien tilalle. Vammaispalveluille ehdotettiin, että vammaispalveluiden sivut olisivat vieläkin selkeämmät kuin ns. normaalit sivut. Myös ikääntyneiden palveluja koskee. Asiaa viedään eteenpäin palveluihin.

Asunnon muutostyöt ja apuvälineet, reitti? Vammaispalveluissa uudet tiimit, kotiin annettavat palvelut vastaa muutostöistä. Hakemuksella haetaan palvelua vammaispalvelukeskuksesta. Myös palvelutarpeen arviointia voi pyytää. Apuvälineet myönnetään terveydenhuollon puolelta, kiinteät rakenteet yleisesti ajatellen vammaispalveluista.

Sotekeskus (LIITE 3 eteläinen sote):

Anu Ryynänen, palveluyksikköjohtaja

Leena Kuusikko, alue-esihenkilö eteläinen sotekeskus

Suun terveydenhuolto, vastaava hammaslääkäri Riikka Kilpeläinen

Keskustelu:

Puhelinpalvelu uudistunut ihan viime aikoina, näppäilymäärä vähentynyt. On hyvä, että on poistunut valikkojen viidakko. Helpottaa asiointia. Puhelu menee myös lähelle omaa hoitotiimiä, jatkuvuus paranee.

Palaute hammashoidolle, on toiminut hyvin.

Hammashoito, millä mallilla ympärivuorokautisessa asumispalvelussa ikääntyneillä? Yhteydenotto tulee yksiköistä ja sen perusteella käydään paikalla, esim. suuhygienisti. Ei automaattisesti mennä.

Vesannon tk muuttuu laajasta osa-aikaiseksi. Muutoksen syy? Onko niin, ettei saa lääkäriä? Ei ole juurisyy. Koko Pohjois-Savon väestöpohjaan nähden Tervon ja Vesannon tilanne ei ole mitenkään huono.

OmaSavo ei toimi vammaisille. Palveluun toivotaan tarkempaa erittelyä, mitkä ovat ongelmia, että saa vietyä eteenpäin. Myös positiivista palautetta on tullut, että ei pelkästään puhelimen varassa ole, vaan voi kirjallisesti esittää asian. Kehittämistä vielä on kuitenkin.

Toive, että yhteistyötä kuntien kanssa on hyvä lisätä esim. tiedottamisessa.

Hammashoito, saako määräaikaistarkastuksiin aikoja? Hoitosuunnitelman mukaiset määräaikaistarkastukset hoidetaan ja onnistuu. Muutoin ajan saa 6kk sisällä alueella.

Hammashoidon palvelusetelit? Eteläisellä alueella lohkeaman hoitoon mahdollista saada. Kokonaishoidon palveluseteliä on käytetty jonojen purkuun, ei koko alueella käytössä.

Palaute: Asiakas ei ole saanut palveluseteliä, kun ei ole olut oireita lohkeamassa. Ei pitäisi olla näin, palveluseteli on oireettomiin lohkeamiin käytössä.

Hoitotarvikejakelu muuttui Palseen, joka on hankala käyttää ja toimitusajat on pitkiä. Palse ei olen selkein käyttöliittymältään, palaute viedään eteenpäin. Omavalvonnan kautta yksittäisiä ilmoituksia tullut viiveistä. Varastoa ei ole enää, josta antaa viiveissä asiakkaalle tarvikkeita, vaan pitää huomioida tilaukseen menevä aika. Yhteistyö toimituksissa on Postin kanssa. Automaatilta voi hakea milloin vain, mikä on hyvä asia.

Ryhmäkeskustelut:

Ikääntyneiden asioiden aihe: kotiin vietävät palvelut

Miten toteutetaan etäryhmätoiminta? Asiakas osallistuu toimintaan kotona, ohjaaja etänä. Miten sosiaaliset kontaktit varmistetaan? Monelle etähoiva on tärkeää fyysisten käyntien lisänä. Yleensä ei ole pelkästään etähoivana.

Entä laitteet? Hva järjestää, ovat helppokäyttöisiä, laite asiakkaalle maksuton, mutta palvelu on maksullinen. Hoitaja avaa yhteyden. Palvelutarpeen arvioinnin kautta pääsee palveluun.

Palvelua kohdennetaan niille, jotka sitä eniten tarvitsevat. Teknologia auttaa tilanteissa, joihin se sopii.

Kolmannen sektorin toimijat tärkeitä ja yhteistyö myös kuntien kanssa. esim. yhteisöllisessä asumisessa yhteisökoordinaattori tekee yhteistyötä.

Rahoituksen leikkaus voi vaikuttaa järjestöjen toimintamahdollisuuksiin.

Miten kotihoitoon voi toimittaa tietoa järjestöjen palveluista? Asiakasohjauksen kautta kulkee tieto. OmaHyte- palvelun kautta myös, kun järjestön toiminta on Lähellä.fi-palvelussa.

Omahoitaja on jokaisella asiakkaalla. Omahoitajatunti, esim. ulkoiluun, keskusteluun.

Vieraskieliset hoitajat ja kielitaidon puutteet: Kelpoisuusehdot hva:n määrittämät. Ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden määrä on lisääntynyt. Suomen kielen taitoa edellytetään.

Hoitoapulaisten lääkehoitokoulutus? Eivät suorita enää lääkehoidon koulutusta eivätkä osallistu lääkehoitoon.

Ainakin Varkaudessa hoitajat ylikuormittuneita, sairauslomia, esihenkilöstön koulutukseen toivotaan kiinnitettävän huomiota, kohtelu ei aina ole asiallista. Esihenkilöiden reaktioita pelätään. Tuki ja kannustus auttaa jaksamaan. Tärkeää miettiä, miten pidetään kiinni työntekijöistä. Lähtevät pois alalta, eikä ole työntekijöitä tulevaisuudessa. Huolestuttavaa, jos ei esihenkilölle uskalla kertoa. Poissaolojen määrään keinoja pohdittu hr:n kanssa ja juurisyitä pohdittu. Kotihoidon työ ja toimintakulttuuri on muuttunut, joka aiheuttaa kuormitusta. Omaiset saattavat olla vaativia. Henkistä ja fyysistä väkivaltaa esiintyy työssä.

Annosjakelu, miten toimii? Palvelun myöntämisen perusteissa on annosjakelu, koska se on turvallisin. Jos asiakas/omainen haluaa hoitaa lääkkeenjaon, ei hva ota vastuuta. Annosjakelu on kustannustehokkaampi kuin hoitajan ajan käyttäminen jakeluun.

Palvelutarpeen arviointi, miten usein erimielisyyttä asiakkaan ja arvioijan välillä? Asiakasohjaus tekee arvioinnit, mutta esim. palvelujen myöntämisen perusteista käydään keskustelua. Jos kriteerit ei täyty säännölliselle palvelulle, niin keskustellaan vaihtoehdoista esim. tukipalvelut.

Paljonko eteläisellä alueella yksityiseltä sektorilta ostetaan kotihoidon palvelua? Ei osteta lainkaan tällä hetkellä. Monituottajamalli tulossa. Palvelusetelituottajilta voi hankkia palvelua.

Vammaisten asioiden aihe: henkilökohtainen apu (muistio Ann-Mari Karvinen)

Miten henkilökohtaisen avun hakeminen toimii?
Perustuu aina asiakkaan henkilökohtaisen tilanteen arviointiin. Tarkistetaan, onko asiakkaalla saatavissa muita henkilökohtaisia palveluja. Omaiset, asiakas itse voivat laittaa asian vireille. Yksilöllinen arvio tehdään tämän jälkeen. Asumispalveluyksiköistä tulee myös ilmoituksia.
Vaikeampivammaisten liikuntapalvelu ei toimi.
Kehitysvammaisten asiakkaiden kohdalla voimavarakysymys: henkilökohtainen avustaja.
Vammaisen henkilön mahdollisuudet hakea omatoimisesti apua esim. liikuntaan.
Lainsäädäntö rajaa. Erityisen osallisuuden tuki mahdollisuutena.

Mitä henkilökohtainen apu sisältää uuden lainsäädännön perusteella? PSHVA lautakunnassa hyväksytty soveltamisohje.

Miten hyvinvointialue arvioi eri henk.koht. avustajien järjestämistapaa? Ostopalvelu? Työllistäminen?
Asiakaslähtöiset ratkaisut. Työnantajamalliin ei voi pakottaa.
Voiko omainen toimia avustajana? Yksilöllistä harkintaa. THL ohjaa siihen, että lähiomaiset ei voi olla, valtakunnallinen linjaus. Painavasta syystä mahdollista.
Jos on eri osoite, vaikuttaako asiaan?
Avustaja on tarkoitettu myös omaishoitajan vapaaseen.

Miten arvioidaan henkilökohtaisen avun tarve esim. kuljetuspalveluissa? Henkilökohtainen arviointi tehdään. Kuljettaja voi avustaa pienimuotoisesti. Jos tarvitaan enemmän apua, niin avustaja erikseen. Jos saattaja on mukana, kuljettajan ei tarvitse avustaa.

HOP-keskus on hieno paikka.

Kuljetuspalvelu: Mihin ollaan yhteydessä kun kuljetus ei toimi? On jääty ilman kyytiä ja esim. varattu aika on peruuntunut.
Paljon negatiivista palautetta tullut taksipalvelusta. Mihin asiakkaana voi olla yhteydessä? Ohje löytyy hyvinvointialueelta.

Kuljetuspalvelu, ei seurata toteutumista. Usein palvelu ei toteudu. Mitä sanktioita? Asiakkaan kannattaa tehdä jokaisesta tilanteesta virallinen palaute. Mikä on se kanava? TaksiHelsinki pyysi palautteen kaikista. Max 15 min myöhästyminen on vielä ok.
TaksiHelsingille kritiikkiä. Täytyykö olla joku välissä? Miksei voi olla asiakas ja taksiyrittäjä? Palaute pitäisi saada sekä taksille että hvalle. Kannattaa käyttää virallista palautekanavaa.

Palautelomakkeet ei toimi esim. näkövammaisille.

Kuinka monta voi kuljettaa yhdessä? Yhdistelmäkyydit?

Toivetaksimahdollisuutta ei ole.

Noutojärjestys ei ole välttämättä asiakkaan kannalta etu.

Kuka käsittelee palautteet ja kehittää prosessia? Onko seurantaryhmää?

Loppukeskustelu ja tilaisuuden päättäminen

Todettiin, että ryhmissä oli hyvät keskustelut.

Terveiset, että toivotaan lisää keskusteluja, keskustelu on tarpeellista. Ihmiset tulevat tutuksi. Kohtaamisten kautta syntyy myös luottamus siihen, että asioiden eteen tehdään työtä ja tarvittaessa tiedetään keneen olla yhteydessä. Kaksikin kertaa vuodessa voisi olla tapaamiset.

Yhteisöllinen asuminen, mikä on tilanne eteläisellä alueella? Onko sitä riittävästi? Miten edistetään? Neljällä paikkakunnalla on omaa tuotantoa, lisäksi palvelusetelillä, yht. 136 asiakasta tällä hetkellä. Entä pienet paikkakunnat? Joka kuntaan ei ole mahdollista perustaa omaa yksikköä, alueellinen peittävyys on kuitenkin tavoitteena. Kovin pieniä yksiköitä ei kannata perustaa. Myös vanha asuntokanta rajoittaa perustamista. Varkauden Oskarista hyviä alkukokemuksia asiakkailta. Pääseekö vanhusneuvosto tutustumaan? Viesti toiveesta välitetään eteenpäin.

Tasapuolisuus eri puolilla ei toteudu. Kuopio, Varkaus, Iisalmi yleensä kyllä, mutta reuna-alueilla ei. Hva on tehnyt kuntien kanssa yhteistyötä kiinteistöjen osalta. Eteläisellä alueella hyvä tilanne oman tuotannon ja palvelusetelituotannon yhdistelmänä. Kysynnän mukaan pyritään järjestämään asumista. Asunnon koko oltava vähintään 20m2.

Eteläinen alue koetaan erikoiseksi, kun siihen kuuluu myös läntiset kunnat.

Minna Hytönen toivoo, että ollaan yhteydessä matalalla kynnyksellä. Minna on mukana esim. Tervon vv-neuvostossa, hvan vammaisneuvostossa, yleisten palveluiden lautakunnassa neuvoston edustajana.

Tietoa toivotaan tuotavan paikalliselle tasolle, esim. kerhoihin.

Digipalvelujen ymmärrettävyys on tärkeää ikääntyneille. esim. Savonet-neuvonta on maksutonta, sitä tarjolla joka kunnassa.